

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an. Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 90 Lei pe an, 45 Lei pe jumătate de an. — Se pot abona și deosebit: „Libertatea” singură 60 Lei pe an, 30 Lei pe jumătate de an; „Foia Interesantă” singură 30 Lei pe an, 15 Lei pe jumătate de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 150 Lei pe an. — Pentru America 200 Lei (1 dollar) pe an, trimiși prin cec de bancă toți la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foia pentru paper. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Duhul lui plutească peste noi!..

Înălțătoarele sărbări pentru pomenirea lui Iancu, cari încep încă azi, în ziua de Sântămărie, cu rugăciuni în biserică pentru odihna sufletului lui, și se urmează Duminecă, Luni și Marți la Tebea și Vidra, luând parte însași Familia noastră Regală, și Miniștri, și nenumărați fruntași și învățați ai țării, — au pentru noi mult mai adânc rost și tâlc, decât al unor sărbări obișnuite, cu zgomote și câteva vorbiri sforăitoare...

Noi vedem în aceste sărbări, ca înălțarea unui steag nou și mare, ridicat sus, sus, ca să fie văzut peste tot pământul românesc, steag pe care e zugrăvit luminosul chip al lui Iancu cel dela 1848, arătat neamului întreg, ca o chemare la trezire spre același suflet mare și cuceritor, care a fost sufletul lui Iancu!

Iar sufletul lui Iancu îl înțelege ori-cine și numai cetind puținele aduceri aminte ce le înșirăm noi în „Foia Interesantă” de azi. Și numai din aceea, ori-cine vede, ca într’o oglindă, sufletul lui Iancu, a cărui măreție stă într’aceea, că:

a luptat pentru scuturarea jugului robiei streine de pe gâtul neamului său, mergând până la punerea mâinii pe armă și primejduirea vieții și a oricărei fericiri a sale;

când împăratul, pe care l’a sprijinit prin lupta sa, a voit să-l răsplătească cu medalii, după cari i-ar fi dat și daruri și bunătăți personale, el a respins aceste bunuri pentru sine, spunând: nu pentru bunuri pe sama mea am luptat și am jertfit, ci pentru bunuri pe sama poporului meu, a neamului meu!

târguială cu streinul el nu a cunoscut!, — tot ce a cerut și a dorit, a fost pentru obștea mare și asuprită a neamului său iubit!, — a voit mai bine să rabde toate lipsurile vieții, decât să întindă mâna după vre-un sprijin dela țării și marii

zilei, cari nu voiau binele neamului lui!..;

de poporul său iubit el nici odată nu s’a depărtat; în mijlocul lui s’a născut, lângă el a trăit și în mijlocul lui a murit. Înălțimile orașelor — pline de streini și răuvoitori neamului său, nu l’au atras, nu l’au amăgit. A rămas cu sufletul, și cu trupul său chiar, lângă poporul său!

Și câte alte lucruri frumoase putem încă înțelege din sfânta lui viață!

Acesta a fost sufletul lui Iancu. Lipit a rămas el de poporul său, de aceea și este el eroul cel mai iubit de popor!

Acest suflet este fluturat astăzi peste capetele noastre, steagul acestui suflet e înălțat prin sărbările dela Tebea și Vidra, — și asta este marea lor vrednicie!

Și frumseța cea mare a zilei e, că însuși Regele Țării noastre e acela, care ține în mâni acest steag luminos și-l ridică să-l vedem cu toții și să i-ne închinăm! Sufletul de erou al Regelui nostru, iubește foarte sufletele eroilor, și de aceea ne întoarce luarea aminte spre ele, ne chiamă spre ele, ne îndeamnă a fi ca ele!

Așa să înțelegem rostul acestor zile mari!

Sărbările pentru Iancu atrag lume uriaș de multă spre Tebea și Câmpeni-Vidra. Din toate părțile țării se pregătesc toți cărora le dă mâna a avea un automobil, cu care să poată face repede drumul dela Tebea la Câmpeni.

Dar și pentru cei ce n’au automobile s’a făcut rânduiala: Ei pot face o parte a drumului din Baia de Criș spre Câmpeni cu trenul industrial (vagonete de cărat lemne din munți) și apoi pe jos. — și ci-că pot ajunge la Vidra și Găina de odată cu cei cu automobilele. Dar să aibă încălțăminte bune, tari, că merg prin locuri pietroase și să aibă și haine groase, că pe acolo, mai ales noaptea, e rece. Și să iee cu ei merinde. *

Ziariști (gazetari) mulți vor fi de față, la sărbări. Vor veni și din străinătate, făcându-și însemnări și luând fotografiile (chipuri).

Sfătuim pe Studenții Universitari, cari vor fi și ei mulți acolo și un Sol al lor va vorbi la Mormântul lui Iancu, — să nu sufere pe aproape de morminți, ba nici în cimiter, pe Jidani! Numai de departe să poată privi acest neam fără de lege, la locul sfânt ce e acel Cimiter.

Parlamentul

e vorbă să se deschidă chiar înainte de 15 Octombrie, spre a dezbate noua lege a cultelor și a confesiunilor (a feluritelor credințe religioase din țară), — care e cercetată de comisiile îndatorate cu cercetarea ei. Prin acea lege se vor stabili drepturile bisericilor și a confesiunilor (credințelor) ca să se știe limpede, care ce drept are.

Ni-se dau școli.

Inspectorul general al școlilor medii (L’cee și celelalte școli scotite la fel) dl Dr. Pteancu din Cluj, arată într’o dare de seamă asupra dezvoltării școlilor din Ardeal, Bănat și Crișana, — că atunci, când statul român a luat în samă școlile de stat dela statul maghiar, a găsit înuturi întregi lipsite de școli românești, mai ales pe Câmpia Ardealului, în Munții Apuseni și o parte a Bănățului. De aceea întâi în aceste părți a trebuit să înființeze și a și înființat școli românești nouă, ca la Șarmaș, Ludoș, Șomcuta-mare, Ciacova, Bozovici, Boroșineu, Câmpeni, Bistrița. În toamna asta se înființează alt rând de școli medii nouă: un Liceu la Zălau (Săisaj), altul la Sfântu George (Săcuime), iar Gimnaziul (cu 4 clase) din Odorhei, se va preface în Liceu (cu 8 clase); un Liceu de băieți în Mercurea-Ciuc, o Școală Normală (preparandie) în Mercurea-Ciuc și o școală de fete tot acolo.

Școli de meserii s’au înființat până acum 21, în orașe și în comune mai mari, — și acum în toamnă se mai înființează: una în Careii-Mari, alta în Cehul-Silvaniei, și se vor înființa și

în alte orașe și comune, unde primăriile vor da macar casa de lipsă pentru școală.

În felul acesta prin școli, ni-se pregătește viitorul, care trebuie se ridice neamul nostru peste celelalte neamuri din țară. Părinții cu copii ce învață bine, să folosească peste tot locul prilejul a le da învățătură, — și îndeosebi a nu lăcomi numai la cărările de viață așazise „intelectuale” (unde omul trăește după știința sa de carte, ca profesor, slujbaș, judecător, și altele), — ci să îmbrățișeze cu ei școlile de arte și meserii și cărările neguțului, cari sunt izvoarele ce dau cea mai mare bogăție, și pentru care pricină sunt așa de bucuros ținute de streini, — cari rād de noi că vrem să ne facem numai „domni” cu peana după ureche, și cu săracia după cap, — pe când ei trăesc în beșug din meserii și negoț printre noi.

Școala de viierit

— din Dlosăg. —

În Dlosăg (j. B hor) statul susține o Școală de Viticultură (cultivarea vitei) din care ies oameni deplin pricepători ai lucrării viei și ai îngrijirii vinurilor, pivniceri învățați.

Eu cum cunosc părintele care își dă fiul la această școală, că-i dă o meserie după care va putea trăi bine în țara noastră cea atât de bogată în vii. Pe tineri îi ține statul pe cheltutala lui și-i ține 3 ani în școală, la învățătură din cărți, apoi un an și jumătate la lucrare practică în viile mari ale școlii și numai după 4 ani și jumătate îi lasă în lume, ca deplin pregătiți pentru îngrijirea viilor, cari sunt atât de gingașe și a vinurilor, cari, și unele și altele, bine îngrijite sunt un uriaș izvor de venit, iar prost îngrijite sunt numai cheltulală și pagubă pe capul omului!

Se cere dela elevii școlii să fi terminat (sfârșit) școala primară (școala poporală) întreagă, să aibă vîrșă de 14 ani, să fie sănătos și și voinic și să dea bine un examen de primire (îi întreabă din ce a învățat) — atunci îl primește în școală pe cheltuelile statului, avînd acolo de toate, afără de îmbrăcăminte.

Dacă a făcut cei 4 ani și jumătate, capătă Diplomă de Vișter (vifer învățat) și are drept a stui la armată numai un an, — ca tinerii cu Liceu. Și când pleacă de acolo, capătă și o frumusețică sumă de bani. Anume: Venitele viilor lu-

crate de Școală cu elevii, nu le ia Statul, ci 90% (nouăzeci din sută) se pun de o parte, ca parte a elevilor școlii, și când ei pleacă, li-se face socola, că ce-a fost partea lor în anul cât ei au stat și au lucrat acolo, — și aceea li-se dă, ca ajutor la plecarea în viață.

Sfătuim pe cât mai mulți părinți cu băieți ieșiți din școala primară, — să-i dea la „Școala de Viticultură” din Diosăg (Bihor).

Tatăl sau tutorele tinerului să înainteze cerere la Direcțiunea Școlii până la 14 Septembrie 1924, alăturând la cerere Certificatul (atestatul) dela Școala primară ce a terminat-o, atestat de naștere și de altoire dela doctor. Vor primi răspunsul, că pe când trebuie să fie acolo cu băatul pentru examen.

O chemare — ne la locul ei.

— Pentru cei 2 studenți închiși încă la Văcărești. —

În numărul dela 17 August al ziarului „Unirea” dela Iași, dl Ion Zelea-Codreanu, profesor, scriind despre cei doi studenți, Moța și Vlad, arestați la Văcărești pentru pedepsirea colegului lor trădător Vernichescu, — arată peripețiile prin care au trecut cei doi studenți cât a tinut cercetarea judecătorească a faptelor. Spune că judele cercetător nu voia să creadă că Leonida Vlad (nu Traian cum i-se zice în articol) e cel ce a dus colegului și preținului său Moța revolverul în închisoare, ci bănuiau pe câțiva studenți și studente din București, și de aceea s'a trăgănat atâta cercetarea, până au scăpat curtea cu jurați din Maiu ori Iunie, când puteau să-i judece, — și altele. Istorie interesantă în povestea luptelor studențești ale anilor din urmă.

În heerea însă, ce o pune dl profesor Codreanu la articolul dsale, ne-a atlas neplăcut pe noi, părinții celor 2 studenți arestați. D-sa își încheie povestirea așa:

„Frații Români, nu uitați că în închisoarea dela Văcărești, doi tineri, cei mai aleși ai neamului nostru, își macină viața între ziduri. — Trimiteți-le daruri în bani, în alimente (hrane), și mai ales gândul și dragostea voastră!”

Lumea cetitoare ar putea crede că noi, părinții celor 2 tineri, amândoi din Orăștie, i-am lăsat să rabde acolo foame. Iar asta nu e adevărat. Noi am grijit ca ei să nu ducă acolo lipsă de nimic.

Până la Procesul din Martie, când erau închiși 6 studenți (într-o vreme 7 cu Vernichescu, ba chiar 11 până la un timp), „Libertatea” publica mereu lista celor ce le trimiteau ajutoare, ca un îndemn și pentru alții, ca să le trimită. Asta pentru că între cei 6 studenți închiși, se aflau de fapt câțiva, cari ei își ajutau, ca studenți, pe sărmanele lor mame văduve și pe frații și surioarele orfane. A le trimite acestora ajutoare, era o faptă națională frumoasă și trebuitoare. Am sprijinit prin „Libertatea” adunarea de daruri pentru ei atunci — fără însă a înceta de a le trimite și noi tot sprijinul nostru de părinți, — căci acele ajutoare erau mai mult o manifestație națională pentru inimosul grup de tineri. Și ei n'au folosit toate darurile ce le-au mers, ci au făcut din prisosul lor un „Fond” pe care-l întrebuințează acum la „Casa Studențească”. Numai noi dela „Libertatea” le-am trimis, după ieșirea lor din arest, 20.000 de Lei la Iași, din ce le prisosisse până erau închiși (și alte 20.000 adunate acum, anume pentru „Casa Studențească.”)

Decând însă a rămas în arest numai Moța și a mers apoi și Vlad, noi n'am mai pomenit nimic de darurile, ce le au mai primit și ei, din când în când, tocmai pentru a nu avea înfățișarea, că cerem prin asta și pentru ei ajutoare, ci ne-am lăsat această sarcină nouă, părinților. — Am început însă a îndrepta scurgera darurilor dela obște, spre alt loc, unde acelea erau și sunt bine-venite: spre lucrarea frumoasă a studenților liberi dela Iași-Ungheeni, pentru „Casa Studenților.” A-i ajutat la astfel de lucrare de bine obțesc, e la loc; spre așa ceva stăruim și îndemnăm și azi cu drag.

Universitatea din București — mărită.

România mică simțise încă înainte de războiu, că vechea Universitate, nu mai în de-ajuns de încăpătoare și a început zidirea arșilor mari și frumoase ce se văd azi înălțate și rândul cel mare, nou, dela spatele vechii zidiri.

Deși prin asta zidirea e de 4 ori mai mare ca cea veche, totuși azi se simte că și așa e prea încăpătoare pentru cât tineret dă năvală spre ea din țara mărită.

De aceea Ministerul Instrucțiunii (Școlilor), a cerut o lărgire și mai departe a Universității, și a și primit o sumă de 200 milioane, pentru a urma zidirea mai departe spre Bulevardul Brătianu și spre strada Ovidiu. Și i se vor mai da bani în acest scop. Vom ajunge astfel a avea o zidire a Universității, cu adevărat măreață și vrednică de țara întregită așa de frumos.

SCRISORI

Se poate și așa ceva?

— O veste proastă din Simeria. —

Dle Redactor! Vă împărtășesc un lucru aproape de necrezut: În 21 August s'a adus năntea Conziliului comunal al Simeriei (colonia din jurul gării), cererea Conzistorului ortodox din Sibiu, care ruga comuna să dea în încăpătoare piață și lângă piață, un loc potrivit pentru a zidi o biserică românească și casă pentru paroh.

Cum în conziliul comunal șed încă foarte mulți streini, cari dacă numai pot, lapadă după ușă ori-ce cerere care ar fi chemată să ducă cu un pas înainte înălțarea și întărirea neamului românesc pe acest pământ, — domni conzilierii streini, s'au strâns cot la cot ca să lupte pentru a nu se împlini cererea Conzistorului din Sibiu, căci zidind biserica acolo, prea s'ar învedera și prin asta fața românească a țării acesteia azi! Și au ținut streinii toți la olaltă ca ferul, împotriva noastră a Românilor. Și ori-cât țineau tot nu puteau birui, dar ei și-au găsit ușor trei coade de topor, trei nenorociți cari și azi se simt sluiți la streini și în al căror cap și suflet nici Dumnezeu n'a putut încă face să străbată o rază de lumină națională și un suflet și duh românesc! Ei au avut în frunte pe negustorul zis „român” Ioan Nedelcu, care ținând, împreună cu alți doi Români

slabi, cu streinii, — au făcut ca această să lasă biruitoari, și cererea Conzistorului din Sibiu să fie — respinsă!

Și au streinii bucurie, că au înșin în laturi pe Români dela locul de frunte pe care erau să ajungă... Cele 3 coade de topor sunt „fericite” că — au biruit ele asupra neamului lor... Un membru.

Rugăm pe Români buni din conziliul, maghiaron și azi, să dea recurs la județ contra hotărârii șoviniste, căci județul o va nimici cu bunăsamă și va da loc cererii drepte a bisericii românești.

Pe nenorociții români din Simeria, cari și azi se simt mai bine ca coadă a streinilor de-acolo, îi conștientăm. Atâta pricep. Atâta sunt vrednici. Vai de capul lor.

Pentru „Casa Studenților”.

Din Poiana (p. Ciucu, j. Arad) ne-a trimis dl Ilie Ghițu, învățător, 125 Lei, adunați dela: Ilie Ghițu 30 Lei, Dumitru Negru primar 20 Lei, Milton Negru ajutor de primar 20 Lei, — celalalți în sume mai mici dela sătenii săraci din această foarte săracă comună, cari însă doresc să fi plcurat și ei macar câțiva pumni de nisip, să fi pus câteva cărămizi, la zidirea cu mare scop ce se plănuște la Iași.

Din Poiana-Sibiului s'au mai adunat 640 Lei, prin zelul dlui Dumitru Niculescu, m. pantofar, dela membri „Reuniunii Meseriașilor și Negustorilor”. Au dăruit:

Dumitru Niculescu m. pantofar 25 Lei, Traian Oprean m. tâmplar 25 l, I. Șerb ec. 20 l, Iancu Șerb m. pantofar 20 l, I. Moldovan lăcătuș 20 l, Nic. Fântână m. cojocar 20 l, Ilie Măciuș m. cojocar 20 l, Ilie Iancu m. pantofar 25 l, Nic. Muntean 20 l, Dtru Tomescu com. Craiova 20 l, I. P. Rivianu (Bârca Dolju) 20 l, I. Căndea com. T. Jiu 20 l, I. Hândorean neg. 20 l, Dtru Măniuș m. lăcătuș 20 l, I. Marcu zidar 10 l, I. Boboșu mecanic 15 l, Nic. Stălcu curelar 20 l, Nic. Prodan barbier 20 l, I. Mănișuș croitor 20 l, I. Suciu neg. 20 l, George Beju pantofar 20 l, Ilie Oprean pantofar 10 l, Ilie Bozdog pantofar 15 l, Dtru Oprean com. 20 l, „Mielul” casă de împrumut și păstrare 100 l, I. Georgescu 50 l, Constantin Bozdog com. 25 Lei. De tot Lei 640.

În Dobra, elevii școlilor secundare (de Liceu) au dat o producție teatrală cu joc în 17 August, cu gândul ca o parte d'n venitul curat să-l dăruiască pentru frații lor mari, studenții dela Iași, cari lucrează la cărămizile casei studențești. Producția și petrecerea a reușit și inimosii tineri „pătrunși de dragostea de neam și patrie”, cum scriu ei în serisoarea cu care ne-au trimis banii, ne-au espedat 1000 Lei pentru Casa Studențească, — „că prin darul nostru cât de modest, să ajutăm și noi cu un grăunte, dar de granit, la scopul ce-l urmărește studențimea. Rugăm pe Dumnezeu (și neamul nostru întreg!) să le ajute pentru a-și împlini scopul lor nobil.”

Mustețiu, Cerbu.

Din Cănelul-de-jos p. Băița (jud. Hunedoarei) ne-a trimis tinerimea română 500 Lei, scriind:

„Noi tinerimea rom. din Cănelul de jos, am dat în Minthia o petrecere, cu scop de a ajuta pe tinerii dela Iași. Cunoaștem greutățile ce întâmpină acești tineri luptători, înțelegerăm munca grea și suferința ce le mai stă înainte, pentru cauza sfântă care e și a noastră! De aceea conduși de vrednicul nostru preot-învățător Petru Aslău, am început să dăm producții și petre-

ceri în satul nostru și în jur. Tinerul student în drept la Cluj, dl Coriolan Aslău ne-a adunat în cor, ne-a învățat cântări bisericești și naționale și jocuri voiacești, cu care ne ducem prin vecini și și însuflețim și pe alții pentru scopul sfânt, pentru lupta aceasta atât de dreaptă. Din ce am putut câștiga în satele foarte sărace de pe văile noastre, trimțtem un prim ajutor de 500 Lei, dorind jertfitorilor de sine ce lucrează la Iași și Ungheeni, să le dea Dumnezeu putere a învinge greutățile și pe vrășmașii neamului!

Tinerimea rom. din Cănelul-de-jos.

Dl Gh. Bujoreanu și din Grădina Botanică din Cluj, ne-a trimis 192 Lei, primiți dela:

Gh. Bujoreanu, 20 l, S. Lup, 10 l, S. Drăgorescu 20 l, N. N. 20 l, I. M. 20 l, I. B. 20 l, T. Lup, 10 l, Ioan Mircea 15 l, Al. C. 18 l, Gh. Filip 10 l, Boris Bușnița 5 l, Iosif Decel 5 l, N. N. 8 l, Valeria Lup 5 l, N. N. 2, l. — Ne scrie d. Bujoreanu:

„Prin mine vă trimit câțiva săraci câteva cărămizi, ca să albă bucuria de a ști, că au ajutat și ei cu ceva, după ce tot sufletul lor l'ar da pentru acei cari au început o nouă școală a neamului!”

Singuratici au mai trimis: Basiliu V. Popa, inv. dir. în Găfalău (j. Târnava mică) Lei 15. — d. Ioan Precup din Comloșul Bănașan, Lei 20.

Suma de azi: Lei 2.492.—

Suma din nr. trecut: Lei 21.486.—

De tot la „Libertatea”: Lei 23.978.—

Indreptare. În numărul nostru 32 am publicat pe dlul I. F. Cerega, comerciant în Târnova, cu darul dsale de 100 Lei și Ad. Gheju, cu 20 Lei, scriind că sunt din Târnova, județul Arad. Era o greșală, dăruitorii sunt din Târnova cea din județul Caraș-Severin, plasa Reșița.

Vai de noi!

Atâtea vești rele răsună din toate părțile țării despre Conzilierii Agricoli, cari își fac de cap peste tot locul, — încât e de mirare că nu se găsește în guvernul țării măcar un ministru, care să le audă și să ceară samă Ministrului Agriculturii pentru cele, ce se fac de oameni săi! Ei nu mai țin samă nici de comitetele județene, ci le fac toate de capul lor.

După-ce acești domni, au băgat de samă că stăpânul lor, Ministrul Al. Constantinescu, nu e dintre cei cari să-i prindă de urechi când îi prinde făcând răutăți, — s'au încurajat peste măsură și le fac late de tot! În multe locuri țărani români își capătă, la câți „se ajunge” după socoteală năntea ticluită a dlui conzilier, porțiunile (loturile) lor, uneori așa de „mari” de sari cu băta peste ele dela un capăt la altul, — dar nemeșului ungar îi rămân sute de jugăre întinse!... Iar fiindcă dupăce ești lovit odată bine, apoi te știi ruga mai frumos, — întâi se dă „lovitură” moșierului străin, împărțindu-l se moșia toată între țărani — așa cum de altfel cere legea, — nu peste mult vezi însă, că se ia napoi pământul dela țărani și se dă iară nemeșului ce l'a avut, tot ori o parte mare.

Cine a știut „vorbi” mai frumos cu dl Conzilier, — a aceluia e dreptatea...

„Coroana” acestor Conzilierii Agricoli, par a fi Conzilierii din Bihor și Sătmar!

Cel din Bihor văzurăm ce făcu: Dete 30 jugăre de pășunat frumos filiei de parohie iudevească nou înființată în Oșorhelul Bihorului, deși o filie n'are drept a primi

pământ. Și dacă n'avu de unde-
„face roși“ de 30 de jugăre, *lud*
dela biserica românească 9 jugăre
și le dete la cea jidovească! Și nu
s'a ridicat nici degetul cel mic al
Ministrului de Agricultură asupra
acestui nebun! (Cum să se ridice
când el însuși le dete pildă prin
„grația“ ce o făcu cutărei jidoavce
frumoase dela Alba-Iulia!.)

Acum cetim în gazeta „Neamul
Nostru“ din Careii-Mari, că la fel
face și Conzilierul Agricol din Săt-
mar. Iată ce spune:

În Sanislau s'a împărțit moșla
contelui Károlyi. S'a dat celor în-
dreptați în rândul întâi câte 7 ju-
găre și au mai rămas 1600 jugăre,
— pentru coloniști (aduși din alte
părți). Dar mai târziu dl Conzilier
a scăzut lotul de 7 jugăre la 4 și
2 de izlaz.

Și nici așa nu era bine. Dl Con-
zilier începuse a prinde „mllă“ pen-
tru Jidani din comună și nu știa
cum să le facă și lor loc printre
plugarii creștini. Întoarsă foaia a-
cestora pe o parte și pe alta și
afli, că sunt între ei unii cari a-
veau 2-3 jugăre de pământ nsi-
pos ori răpos și mai primise restul.
Hal, afară cu aștia, că ei — au!
Și viri în tabloul (lista) celor ce au
de primit pământ, *21 de familii de*
jidani, cari nu-s lucrători de
pământ, ci-s crișmari, croi-
tori, nighistori, fabricanți
de sodă și altele! Mai târziu
scoase din tablou văduvele, și
făcu loc jupunilor Kremer, Spiczu,
Fleischer, Bech... Și doar legea spune
poruncitor, că pământul se împarte
între cei a căror meserie de căpe-
tenie e lucrarea pământului.

Ce fac acești conzilierei agricoli,
— cu cari mai ales streinii se știu
înțelege așa de bine, — nu mai e
trist, e revoltător și criminal!

Și sârmanii nostri țărani de cari
iși bat joc, îl rabdă și se supun...

Ce fac neamurile lui Marmorosch-Blank?

„Costică al Colonelului,
și Costică-Naftuli

Fiind undeva vorbă de „credința“
cetățenească și ostășească a Evrei-
lor, — un Colonel ce era de față,
povestea următoarea întâmplare a-
devărată:

Eu am avut de ordonanță un
Evreu. L'am luat, pentru că se purta
foarte supus, lingușitor chiar, și se
făcea luntre punte să mă servească
cât mai bine, — ca să-l țin pe lângă
mine. Odată mă trezesc cu el că mi
spune, că are o dorință mare și un
gând ce-l muncește de mult: Să-se
boteze și el creștin. S'a să-
turat de legea jidovească. Ar fi
mândru să fie creștin!.

L'am ispitit eu câțeva vreme:
Mă, lțig, vezi că n'o fi așa mare
dor ăsta al tău. Mai gândește-te o
săptămână două, o lună; nu-i fru-
mos să-ți lapezi legea!

Ei nu și nu, că nu mai vrea să
fie jidov; să-l ajut a se face creștin.
M'am dat volii lui. L'am nă-nă-
șit chiar eu! Și-a luat numele
„Constantin“.

Și a stat pe lângă mine încă
doi ani „Costică“ al meu, fiul
meu, tot așa de supus, gata la ori-ce
slujbă, ca un căfel credincios. Mi-a
părut rău de el când l'am liberat și a
plecat acasă.

Peste un an și jumătate ori doi,
l'am întâlnit în București vânzând
șireturi de ghețe și note de pian
prin berării, pe strade.

„Noroc Costică!..“ i-am zis,

oprindu-l în loc. El mi-a răspuns:
„Să trăiți, don' Colonel, să trăiți!
dar nu mă mai chiamă „Costică...“
Mă chiamă iară lțig...“

— Da cum, mă, ori nu eu-te-am
botezat?..

— Apăi ba da, don' Colonel,
dar aceea am făcut-o numai flin-
dcă știam că fac o plăcere
dlui Colonel!..“

Mi-am scuiat finul și l'am în-
chinat dracului!..

De această istorie adevărată ne
aduce aminte altă istorie adevărată
ce se petrece azi la Cluj:

Un Jidanaș, încă destul de tin-
ner, s'a făcut „jornalist“ (gazetar)
și s'a așezat în Cluj ca „redactorul
din Cluj“ pentru vre-o 3 gazete
din București: „Lupta“ (lui Millé
și Honigman), „Argus“ (econo-
mică, tot evreiască) și — „Uni-
versul“.

Bine. L'au primit 3 gazete de
redactor al lor la Cluj, — asta le
privește. Dar ce ne privește și pe
noi, publicul, e, că: de ce *Jidanaș*
nu scrie sub numele lui adevărat
în foile la cari lucrează? De ce
la „Universul“ trimite scrisori sub
numele de *Constantin*, când pe el
il chiama „Naftuli“? De ce în-
șală pe cetitorii „Universului“ ca
sa creadă că, de pildă, când el se
îndușează de soarta documen-
telor „noastre“ istorice (ale nea-
mului lui?) ce se perd prin arhi-
vele unguște, lumea să creadă că
acel „Constantin“ e ceva ur-
maș alui Brâncoveanu Constantin
boer vechiu și Domn creștin?

Vedeți, acesta e același suflet
evreesc, pe care îl văzurăm și în
ordonanța Colonelului. Și acela din
lțig s'a botezat tocmai „Constantin“
ca să izică domnul Colonel „Cos-
tică“, pentru ca apoi să-și rădă
de el, că doar și botezul primit, și
darurile dela „nașu“, le-a primit
„numai așa“ ca „să facă dlui Colo-
nel o plăcere“..

Așa și Naftuli“ dela Cluj, e-
viaivos cercetător de documente
istorice românești, se botează, ca
și ordonanța din poveste, tot Cos-
tantic, dragul nost „Costică“, nu-
mai să facă „Universului“ „o plă-
cere“, pe când de fapt adevărata
plăcere o face el Honigmanilor și
Sloimsohn-ilor dela Lupta, Argus
și celorlanți, care îl știu bine că
el, — *tot al lor a rămas*. Lucrul il
dovădește ziarul „Infrățirea“ din
Cluj, care spune că dl Naftuli
ce se arată obștel românești prin
„Universul“ sub ipostasă de brav
„Constantin“, lucrează acolo im-
potriiva „Sindicatului Ziarștilor
Români“ și în folosul streinii-
lor!.. Atâta ni-l de brav „Con-
stantin“ cest nou, al Clujului!

Ziarele ce în a fi socotite *ai-*
vea românești, ar face bine dacă
s'ar descotorosi pe rând pe rând, de
acești eroi ce se ascund după nu-
me sfinte românești, deși sufletul
lor e în lună, nu lângă sufletul ce
vlețula în Constantinii mari, al că-
ror nume îl necinstesc luându-l și
ei în gură!

NOUTAȚI

Voluntarii — și Iancu. Ceata vred-
nicilor fii al neamului cari au slu-
jit ca Voluntarii (iștrați de bună-
voe) în armata română în timpul
războiului pentru unirea tuturor
Românilor, — se adună pe 2 Sep-
tembre la Cluj în Mare-Sfat și de
acolo pornesc apoi în grupă (ceată)
mare, ca ceata deosebită a mândri-
lor Voluntarii, să lee parte la Săr-
bările lui Iancu. E foarte frumoasă
această hotărîre a Voluntarilor.

— Toți câți doresc a lua parte
la sărbările Iancu, pot merge cu
trenul, pe ori-ce linie ce duc spre
Bala-de-Criș—Tebea, sau spre A-
brud—Câmpeni, plătind numai a
patra parte (25%) din prețul bi-
letelor de tren, — și la dus și la
întors acasă.

În Pâncota, jud. Arad, s'a
dat o strălucită dovadă de mândrie
națională. Pâncota are vre-o 6000
locuitori, între cari Românii cam
2500, iar 3500, așadar cei mai
mulți sunt streinii, unguri, nemți
și ovrei cu stare bună. Românii
erau ținuși de stăpânirile trecute
cam după ușă și împinși de ceafă
spre eșafodul (banca de tăiat ca-
pul) al magharizării.

Ca un semn de bucurie că Dzeu
l-a trecut teafări prin strașnicele
vremuri, fruntașii din Pâncota, ca
Dimitrie Drăgălină, primar, Lazar
Palcu, mare proprietar, Simion Buda,
Ion Burza și alții, adunând în jurul
lor tot poporul, au adunat vre-o
400.000 de Lei și au ridicat un prea
frumos „Palat-Național“, care să
fie fântâna fărâmecată a satului, la
care lumea bună românească să se
adune în ciasurile sale slobode, să-și
adape sufletul din izvoarele învăță-
turii sănătoase românești, primită
din cărți și foi alese și din învăță-
turi date cu grațul viu de fruntașii
cărțurari din loc și de aiurea. Pa-
latul e ca un stăip de foc ce lu-
minează până departe și grăește cu
mândrie neamurilor streine, că: din
cenușotcă ce era, aruncatuși-a Ro-
mânul haina ponositului trecut și
a îmbrăcat pe cea caré să l arate
lumii în toată frumuseța lui! Și
străluci-va el printre neamurile stre-
ine ale țării, din an în an, tot mai
mult.

Azi în ziua de Sântămărie, noul
palat se va da folosinței în mijloc
de frumoase sărbări culturale!

Trimitem fraților din Pâncota
acest prilej salutului și cuvântul nos-
tru de încurajare în luptă de înă-
lțare a neamului și de scu-
turare a jugului străin!

„Cercul Studenților Universitari din
Hunedoara“, are de Sântămărie Se-
rată teatrală urmată de joc, în sala
mare a Uzinelor de fier.

„Institutul Surorilor de Cari-
tate“... Cetitorii nostri au aflat în
numărul trecut, afli și în cel de
față, 2 anunțuri (vestiri) în pagina
din urmă, dela Institutul „Suro-
rilor de Caritate“ din Bucu-
rești.

Vom spune în câteva cuvinte
pentru cetitorii nostri din popor
despre ce e vorba:

„Surori de Caritate“ sunt
femei, cari se simt atrase de inima
lor miloasă, de a sta într'ajutorul
bolnavilor, sunt îngrijitoare de cei
slabi și istoviți de greutatea vâștii
ori de boale. Sunt, mai ales la o-
rașe, multe familii în cari un mem-
bru oarecare fiind bolnav, nu e dus
la spital, ci îngrijit în casă. Dar
fiindcă ai casei n'au pricepere ori
putință de a-l îngriji bine, — e che-
mată o „soră de caritate“, fe-

meea anume pregătită, care ea să-l
poarte grija. Sunt bine plătite aceste
surori de caritate și cinstite de toți
ai casei.

„Institutul Surorilor de
Caritate Regina Elisabeta“
din București, este Școala care dă
învățăturile de lipsă, pentru a da
societății acest fel de femei, bune
îngrijitoare de bolnavi. Prin asta
face un mare bine celor suferinzi
și dă o pâne bună, un razim cins-
tit de viață, la mulțime de femei
și fete, cari nu se prea știau aju-
tora altfel în viață.

Numita Școală are apoi ea în-
sași o Casă de sănătate, un
fel de spital, unde îngrijește cu
gingășie pe suferinzii ce-l cer pri-
mire, — și fetele ori femeile cres-
cute de ea, găsesc acolo îndată a-
plicare, slujbă.

Atragem luarea aminte a femeii-
lor ce trăesc singurate, poate fără
un sprijin în viață, cari luptă cu
greutăți, — că găsesc aci prilej de
traiu cinstit și folositor societății,
iar cei suferinzi găsesc în Casa de
sănătate a Institutului din vorbă, loc
de vindecare bun și plăcut.

Mare Spital în Brașov. Se vestește
din Brașov, că guvernul a pus la
îndemâna celor în drept, 14 milioane
Lei, pentru zidirea unui Spital în
acel oraș. Lucrările vor începe în
primăvară.

Gospodărie ca la noi... „Casa
Cercuală pentru „Asigură-
rile Muncitorești“, publică
prin foi Concurs pentru a l-se fur-
niza 1 milion și 142.000 kilograme
de lemne, așadar peste 1000 de
vagoane de lemne, pentru birou-
rile (cancelariile) sale din Timi-
șoara, Arad, Reșița, Deva, Lugoj

E vorbă dar de o cumpărătură
mare, între 4 și 5 milioane Lei, —
pentru care trebuie făcută înștiin-
țare cât mai largă, pentru ca să
vie concurenți (îmbietori) cât mai
mulți, — ca să poți dobândi pre-
țul cel mai ieftin.

Ei, bine, Concursul il vedem în
„Gazeta Hunedoarei“ din Deva, în
numărul ei dela 20 August, iar
ziua licitației (care se face cu o-
ferte închise!) e pusă pe 22 Au-
gust ora 10 dimineața.

Nol la Oraștie am primit numi-
tul Nr. de gazetă în 23 August (după
licitație), și cu bună seamă între-
prinzătorii de lemne, cari se afli
pe la comune de munte, vor ceti
concursul la vre-o săptămână după
licitație!..

Asta pentru ca — *să nu poată*
veni oferte, ci lucrul să poată fi dat
celor 2-3, ori 1-2, cari au știut de
tot lucrul, înaintea de a fi dat
prin fol!..

Dacă ar fi numai o umbră de
simț de răspundere la Conducătorii
Ceselor Cercuale, pe care le privește,
ar lua toate măsurile cu putință,
pentru a înlătura bănuiala ce o în-
sufli această publicare de concurs,
tipărit cu 2 zile înainte de termin,
și făcut să ajungă la cei ce ar pu-
tea concura, — tocmai după lici-
tației! Dar nădejdea asta n'o avem.

Farmacia Vlad

din Oraștie, Piața Prințul Carol (lângă Liceul A. Vlaicu),
condusă azi de proprietarul însuși, Virgil Vlad, — atrage
luarea aminte a onoratului public din loc și jur asupra faptu-
lui, că *s'a arangeat de nou, complet*, fiind bogat înzestrată
în afară de articli de farmacie (apotecă), și cu tot felul de
pansamente (de legat), cu parfumerie, articli de gumă,
săpunuri fine, etc.

Dela Școala de Contabili, Arad.

In Arad avem de 3 ani, Școala de Contabilitate și Educație Cooperatistă, înființată de „Centrala Băncilor populare”, pentru a pregăti contabili pentru Băncile Populare, cooperative de tot felul, și revizori-contabili pentru județele: Arad, Timiș, Caraș-Severin, Bihor, Sălăgiu, Satu-Mare și Hunedoara.

In această școală se primesc elevii cari au terminat cel puțin cursurile primare și cu etatea între 15—19 ani și dela 23 ani în sus. Sunt primiți naintea altora, cei cu cu studiul secundare (cu câteva clase de Liceu).

Elevii fac 9 luni cursurile teoretice (învățatură din cărți), apoi 6 luni praxă (probă) la o bancă populară, cooperativă sau federală, la urmă 2 luni întregire la școală, după care dau examenul și primesc Certificatul (atestatul) de Contabili (purători de Socoteli de bancă).

Elevii stau în internat și plătesc la intrare suma de 100 lei taxa-înscrisoare. Pentru întreținerea în școală, pe timpul duratei cursurilor teoretice, elevii vor plăti suma de 5105 lei, parte în bani gata, parte în hrane duse școalei.

Se primesc și eleve (fete), cari vor fi externe (vor locui în oraș) plătiind 200 lei lunar la Școală.

Cei-ce au dobândit diplomă dela această Școală, se bucură de dreptul de a sluji un an numai, în armată.

Mai multe amănunte, a se cere la Direcția Școlii de Contabili, Arad.

Dela Perceptorat. Darea pe cifra afacerilor pe luna August, se varsă la Perceptoratul Orăștie:

In ziua de 4 Sept. 1924, cei al căror nume începe cu una din literele: A. B., în 5 Sept. C. D. E., în 6 Sept. F. G. H., în 8 Sept. I. K. L., în 9 Sept. M. N. O., în 10 Sept. P. R. S., în 12 Sept. T. U. V. Z., în 13 Sept. Societățile.

Impozitul de 4% după angajați, până la 10 Sept. 1924.

O fată în etate ori văduvă

fără copii, cu puțină carte, cu o zestre de 600—700 m^l lei, poate cumpăra dela viitorul bărbat (de 50 ani:) o avere (prăvălie, crăsmă) în valoare de 1 milion și jumătate. Scrisori serioase primește redacția sub numele: „Căsătorie”. 113-1-1

Casă de vânzare.

Casa în strada I. Brătianu (panofarilor) Nr. 25 din Orăștie e de vânzare din mână liberă. Informații se pot cere dela Dna Văd. Wieser, str. I. Brătianu, 7. (114) 1-1

Caut post. D-șoară, absolventă a Școlii Medii și a Cursului Comercial cu scrisoare bună, — caută ocupație în o cancelarie sau birou comercial. Adresa o dă Administrația foii.

AVIZ

Institutul Surorilor de Caritate „Regina Elisabeta” Șoseaua Filantropia 39 București. — Primește eleve de la 15—23 ani, serioase și sănătoase. (102) 2-2

A se adresa la Institut.

2 învățăcei se primesc în prăvălia (bolia) de manufactură, băcănie, pielărie și ferărie a subscriului

(71) 5-6 Petru Bârsan, com. Bozovici, j. Car.-Sev.

DE VÂNZARE

o casă în Orăștie, într'un loc bun de comunicație comercială, în Calea Mihail Viteazul nr. 16. — și o garnitură de mobilă din pliu.

Amănunte la: (108) 2-2 Lewitzky Albert Orăștie, Str. G. Barițiu, 1.

Mașină de îmblățit meară cu aburi, de 4 H. P., având toate cele de lipsă pentru lucrare, în stare de tot bună, e de vânzare la subscriul.

Tot aci: se primesc 2 învățăcei pentru meseria de ferărie. (109) 2-4 Radu Lasar Bințișii, posta Orăștie.

AVIZ

Institutul Surorilor de Caritate „Regina Elisabeta” Șoseaua Filantropia 39 București. Casă de Sănătate, regimuri alimentare, tratamente medicale, pensii, prețuri moderate. (103) 2-2

Consiliul orașului Orăștie.

Nr. 1873/924 adm.

Concurs.

Uzina electrică a orașului Orăștie caută pentru imediată intrare, un conducător calificat (absolvent al unei școli medii superioare electrotehnice din țară sau străinătate).

Salar actual 48000 lei și 8 stângini lemne de foc anual, și luminatul electric gratuit.

Oferte, cu indicarea pretențiilor, se vor adresa până la 1 Octombrie 1924 la primăria orașului Orăștie jud. Hunedoara care servește cu lămuririle necesare.

Prezentarea personală dorită.

Orăștie, la 11 Aug. 1924. (101) 2-2 Herlea, prim.

Nr. 1892—1924. 111 2-3

Târg nou de țară.

Se aduce la cunoștință publică, că Ministerul Industrii și Comerțului, aprobând funcționarea unui nou târg de țară anual în orașul HUNEDOARA, acest târg pentru anul în curs, se va ține în următoarele zile: la 8, 9 și 10 Septembrie cel de vite, iar la 11 Septembrie (Tărea capului Sf. Ioan Botezător) cel de mărfuri. Primăria orașului Hunedoara.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații în ORĂȘTIE, Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj, deasupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți, fără durere. — Regulare de dinți. Punere de dantură. (93) 4-10

Atragem luarea aminte a on. public, că ne-a sosit un transport mai mare de mărfuri textile de vară — Alegere bogată în stoffe, pânzări, bumbace, furnituri pentru croitori, și mărunțisuri. Prețuri ieftine. — Serviciu prompt. Cu stimă:

Prăvălia „LA PÂNZARIU” **DÖRNER și LEWITSKI**

(112) 1-8

Orăștie, Piața Primăriei.

AU SOSIT și primim zilnic noi transporturi din renumita

țigla „BOHN” de Jimbolia.

Nu cumpărați până nu vă convingeți asupra calității acestora (79) și asupra prețului ieftin stabilit. 5-

Reprezentanța pentru Banca „Ardeleana” & Co. Orăștie și jur: Depozit de scânduri și lemne de construcție, țigla și ciment în Orăștie.

Nr. 53/1924. exec.

Publicațiunea de licitație.

Subsemnatul executor judiciar aduc la cunoștință publică, cum că lucrurile următoare: 1 bou roșu și 1 car, care în urma deciziei Nr. 2141—923 al Judecătorei de ocol din Orăștie, s'au executat în Vinerea în favorul executorilor Gross Armin împotriva executorului Remus Stănușiu locuitor în comuna Vinerea, pentru încasarea capitalului de 500 Lei și acces, prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 12.000 Lei, se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni pe baza deciziei Nr. G. II. 3522—924 al Judecătorei de ocol din Orăștie, se fixează termenul pe 10 Sept. n. 1924, orele 3 p. m., în comuna Vinerea, la casa executorului, și toți cari au voie de a cumpăra, sunt invitați prin acest edict, cu observarea aceea, să lucrurile susamintite vor fi vândute celor cari dau mai mult, pe lângă soluțirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Prenziunea care e de încasat face 500 Lei, capital, dobânzile cu 5% socotind din 1 Iulie 1923, iar speșele până acum staverite sunt 814 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora.

Orăștie, la 25 August 1924.

Gödri,

(115) 1-1

exec. judecătoresc.

Nr. 61—924 exec.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor judiciar aduc la cunoștință publică, că lucrurile următoare: mobilele, cari în urma deciziei Nr. 2139, 2263, din a. 1924, al Judecătorei de ocol din Orăștie s'au executat în Orăștie, în favorul executorilor Emanuil Stern și Petru Ciurdăresc, împotriva executorului Stefan Porubiky, locuitor în Orăștie, pentru încasarea capitalului de 3219 Lei și acces, prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 6500 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni pe baza deciziei Nr. G. II. 3674—924 al Judecătorei de ocol din Orăștie, se fixează termenul pe 5 Sept. n. 1924, ore 5 p. m., în orașul Orăștie la casa executorului, și toți cari au voie de a cumpăra, sunt invitați prin acest edict cu observarea aceea, că lucrurile susamintite vor fi vândute celor cari dau mai mult, pe lângă soluțirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Prenziunea care e de încasat face 3219 Lei, capital, dobânzile cu 5% socotind din 18 Aug. 1923, iar speșele până acum staverite de 1885 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora.

Orăștie, la 23 August 1924.

Gödri,

(116) 1-1

exec. judecătoresc.

„Banca Centrală”

pentru industrie și comerț s. a.

FILIALA-SIBIU Piața Regele Ferdinand, 14.

Telefon: Direcțiunea Nr. 433, Coloniale Nr. 297.

Casa și lichidatura Nr. 177, Garage Nr. 287.

Capital societar:

Lei 50,000.000—

Fond de Rezervă:

Lei 30,000.000—

Are magazii, cisterne de petrol și benzină, precum și linie de garage (industrială) proprii.

Liferează prompt și cu prețurile cele mai convenabile: tot soiul de mărfuri textile (manufactură) și mărfuri de băcănie (coloniale).

Primește comanda mari și le execută prompt în: cue, ciment, eternit și sticlărie.

DEPUNERI pe LIBEL

le fructifică (sporește) totdeauna cu cele mai urcate dobânzi.

Darea după dobânzi o plătește din al său.

Are „Secție-Americană” și legături extinse cu întreaga America. Incasează cecurile și drafturile americane, fără cheltulală.

(1128)

Oferte și ori-ce deslușiri se dau gratuit!

7—